

FYSIEKE EN SOCIALE VEILIGHEID

INHOUD

1	INLEIDING	2
1.1	Waarom een beleidsdocument veiligheid?	2
1.2	Wettelijk kader	2
2	VEILIGHEID	3
2.1	Begripsomschrijving veiligheid	3
2.2	Fysieke en sociale veiligheid	3
3	VEILIGHEID BINNEN DE SCHOOL	4
3.1	Interne partijen	5
3.2	Externe partijen	5
4	SCHOOLAFSPRAKEN EN WERKWIJZEN BETREFFENDE VEILIGHEID	5
4.1	Inhoud sociale veiligheid en doelen	5
4.2.1	Algemeen	7
4.2.2	Het gebouw	8
4.2.3	De Klas	8
4.3	Schoolregels	8
4.4	Speelpleinregels	8
4.5	Sociolessen	9
4.6	Zien	9
4.7	Pestprotocol	10
4.7.1	Begripsomschrijving	10
4.7.2	Inleiding pestprotocol	11
4.7.3	Meetinstrumenten sociale veiligheid	11
4.8	Grensoverschrijdend gedrag	11
4.8.1	Definitie	11
4.8.2	Actie	11
4.9	Kindermishandeling en meldcode	12
5	OUDERS	12
5.1	Meehelpen	12
5.2	Ouders stimuleren veilig gedrag van hun kinderen	12
5.3	Houden aan regels	13
5.4	Het belang van de betrokkenheid van de ouders / verzorgers	13
6	SCHOOLPLEIN EN GEBRUIK RUIMTES	13
7	SCHOOLACTIVITEITEN BUITEN SCHOOL	13
8	VERKEERSVEILIGHEID	14
8.1	Fietsen	14
8.2	Parkeren	14
9	RISICO-INVENTARISATIE EN -EVALUATIE RI&E	14
10	KLACHTENREGELING	15
BIJLAGE 1:	BUITENSPELEN	17
BIJLAGE 2:	GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG	21
BIJLAGE 3:	UITSLAGEN TEVREDENHEIDSONDERZOEKEN	23

1 INLEIDING

1.1 Waarom een beleidsdocument veiligheid?

De aandacht voor het verschijnsel (on)veiligheid in het basisonderwijs neemt de laatste jaren enorm toe. Incidenten worden steeds vaker ervaren als een structureel probleem. De focus op onveiligheid heeft inmiddels geleid tot tal van maatregelen op scholen en tot de betrokkenheid van instanties zoals het maatschappelijk werk en de politie. De gevolgtrekking is dan ook dat “veiligheid op scholen” op dit moment een belangrijk thema is in het onderwijsbeleid. Voorwaarde voor een succesvol veiligheidsbeleid is dat het te voeren beleid voortkomt uit een visie op veiligheid die past bij de belevingswereld van de school. Nu is dit voor onze school geen nieuw onderwerp. Al jaren zijn we proactief bezig om een zo optimaal mogelijk pedagogisch klimaat te realiseren. Dit gaat verder dan een pestprotocol. Daarom vonden we het nu tijd om alles wat we in dit kader doen, vast te leggen in een beleidsplan zodat dit voor iedereen inzichtelijk is.

1.2 Wettelijk kader

De inspectie van het onderwijs meldt onder haar standaard VS1 en VS2 “veiligheid” het volgende:

- *De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen op school gedurende de schooldag.*

Een school is veilig als de sociale, fysieke en psychische veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dit blijkt onder andere uit de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school. De school monitort dit ten minste jaarlijks met een gestandaardiseerd instrument. De school heeft een veiligheidsbeleid beschreven dat bestaat uit een samenhangende set van maatregelen. Het beleid is gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten, en de school voert dat beleid ook uit. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren. De school voorkomt, zoveel als mogelijk, (digitaal) pesten, agressie en geweld in elke vorm en treedt zo nodig snel en adequaat op. Dat geldt ook bij uitingen die strijdig zijn met basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals discriminatie en onverdraagzaamheid. De school heeft een persoon aangesteld die voor ouders en leerlingen het aanspreekpunt is in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert. De school hanteert de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast komt de school de verplichtingen na rond het melden, overleggen en aangifte doen van zedenmisdrijven.

- *Schoolklimaat. De school heeft een schoolklimaat dat bijdraagt aan het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties.*

De school bereidt de leerlingen voor op het leven in de maatschappij. Zij creëert daarvoor een oefenplaats die leerlingen ondersteunt bij het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties. In de school doen leerlingen ervaring op met de omgang met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de pluriforme samenleving. Het bestuur ziet erop toe dat de school zorgdraagt voor een schoolklimaat dat in overeenstemming is met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en bijdraagt aan de bevordering daarvan. Het personeel van de school is in zijn gedrag een voorbeeld voor de leerlingen: personeelsleden leven de basiswaarden zichtbaar na. De school stemt aanpak en aanbod af op de leerlingenpopulatie

van de school en de leefwereld van de leerlingen. Ook signaleert en corrigeert de school uitingen van leerlingen die met de basiswaarden in strijd zijn.

Middels het onderliggende 'Beleidsplan fysieke en sociale veiligheid' geven wij als Basisschool IKC Trudo invulling aan dit wettelijk kader.

2 VEILIGHEID

2.1 Begripsomschrijving veiligheid

Voor een helder en eenduidig beeld van het begrip veiligheid is een goede begripsdefinitie van de begrippen "veiligheid" en "onveiligheid" van belang. Dit zijn namelijk twee begrippen die veel worden gebruikt. In het praten over veiligheid hebben we het veelal over incidenten (onveiligheid). In onze wens om de veiligheid te vergroten, reageren we vaak op incidenten en op opgetreden en/of ervaren onveiligheid. Het is dan ook belangrijk dat we aangeven hoe we de twee begrippen zien en hoe zij zich tot elkaar verhouden.

We definiëren veiligheid in termen van de aanwezigheid van maatregelen, voorzieningen en activiteiten; onveiligheid in termen van afwezigheid van maatregelen, voorzieningen en activiteiten.

Veiligheid wordt dus niet aan de hand van de aanwezigheid of afwezigheid van incidenten gedefinieerd. Een veilige school is niet een school waar geen incidenten zijn opgetreden, maar is een school waar adequate voorzieningen en maatregelen zijn getroffen.

Veiligheid is ook een dynamisch gegeven. Dat wil zeggen dat werken aan veiligheid een doorlopend proces is. Aangezien de situatie in de tijd kan veranderen, kunnen maatregelen en voorzieningen die in eerste instantie veiligheid creëerden, tekort gaan schieten. Dezelfde maatregelen zijn dan minder adequaat en passend bij de situatie; er treedt een verschuiving (dynamiek) op in de veiligheidssituatie.

2.2 Fysieke en sociale veiligheid

Wat is een fysiek veilige school?

Een fysiek veilige school heeft een goed onderhouden gebouw waarbij de inrichting geen gevaar oplevert voor leerlingen, leerkrachten, directie, onderwijsondersteunend personeel, ouders en overige gebruikers. Op het schoolplein staan veilige toestellen en de speelzaal is voorzien van veilige toestellen.

Leerlingen en leerkrachten weten wat ze moeten doen bij brand of andere calamiteiten en de school oefent regelmatig het ontruimingsplan. Vluchtwegen zijn vrij van obstakels. De directie van de school ziet toe op de veiligheid in het gebouw en op het schoolplein. Het calamiteitenplan is via de site www.trudoschoolstiphout.nl in te zien.

Wat is een sociaal veilige school?

Op een sociaal veilige school voelen leerlingen zich thuis. Ze komen graag naar school en voelen zich serieus genomen door de leerkrachten. Leerlingen op een sociaal veilige school pesten niet. De school tolereert geen discriminatie en seksuele intimidatie. De school heeft een contactpersoon, een interne vertrouwenspersoon, er is een klachtenregeling en een externe vertrouwenspersoon. De school werkt samen in netwerken van jeugdzorg en politie.

De school gaat bestaand sociaal onveilig gedrag tegen en voorkomt dat gedrag ook door een actieve, positieve stimulering van sociaal gedrag. Hierbij valt te denken aan gedragsregels en onderwijs afgestemd op mogelijkheden van de individuele leerling. Hierdoor ontstaat een veilig klimaat waarbinnen de school problemen al in een vroeg stadium kan onderkennen en erop reageert. Het veiligheidsbeleid is niet alleen bedoeld om leerlingen een veilige plek te bieden. Ook leerkrachten, directie, onderwijsondersteunend personeel, ouders en overige gebruikers hebben vanzelfsprekend recht op een veilige omgeving. In dit document laten we zien hoe wij ons inspannen om zowel de fysieke als de sociale veiligheid op school te realiseren. Ook verwijzen we naar de diverse protocollen die volledig te lezen zijn op de site van de school (www.trudoschoolstiphout.nl).

Tot slot

De vraag is niet of we een veilige omgeving willen, maar hoe we die vormgeven. We richten ons daarbij zowel op de fysieke als op de sociale veiligheid. De fysieke veiligheid richt zich met name op het gebouw en op maatregelen als het ontruimingsplan. De sociale veiligheid richt zich met name op de onderlinge relaties tussen mensen en instanties. De maatschappelijke ontwikkelingen van individualisering, verharding, confrontatie, agressie en geweld kunnen ook de school binnendringen en worden dan zichtbaar als problemen in de onderlinge relaties.

De belangrijkste vijf onderlinge relaties op school zijn:

- de relatie personeel – leerling;
- de relatie personeel – ouder;
- de relatie leerling – leerling;
- de relatie personeel – personeel;
- de relatie school – buurt.

Deze vijf onderlinge relaties worden ook wel de ‘primaire veiligheidsrelaties’ genoemd. Dit zijn de relaties waarop we ons in eerste instantie richten. In tweede instantie richten we ons op het schoolmanagement en pas in derde instantie op de ketenorganisaties en de maatschappij.

We kunnen concluderen dat veiligheid een dynamisch gegeven (situatie en/of beleving) is die ontstaat als resultaat van genomen maatregelen, voorzieningen en acties behorend bij de ervaren situatie en die gericht is op de kwaliteitsverbetering van het gebouw en de vijf primaire veiligheidsrelaties.

3 VEILIGHEID BINNEN DE SCHOOL

Veel veiligheidsaspecten zijn vastgelegd in wetten. De wet verplicht school aan de veiligheidseisen te voldoen om ongelukken te voorkomen. Naast wettelijke regels speelt binnen het veiligheidsaspect ook het gedrag van de gebruikers van de school en omgeving een grote rol. Voor IKC Trudo staat veiligheid voor alle gebruikers en de omgeving hoog in het vaandel; van het logo “veilig en vertrouwd op weg” t/m onze visie waarin we “een omgeving creëren waarin onze kinderen hun vaardigheden, talenten en zichzelf zo optimaal mogelijk ontwikkelen”.

Om genoemde veiligheid te bereiken, wordt een beroep gedaan op de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor nakoming van afspraken en handhaving van zowel interne als externe partijen. Daarnaast wordt op het gebied van sociale veiligheid, met name in de preventieve sfeer, extra aandacht besteed vanuit een vast onderdeel binnen de lesmethodiek (sociolessen, Rots en Water) en een aspect van het leerlingvolgsysteem (ZIEN, KIJK, vragenlijst mijn klas, sociogram). Dit zal in hoofdstuk 4 nader worden toegelicht.

3.1 Interne partijen

Het schoolbestuur is formeel eindverantwoordelijk voor de veiligheid op school. Zij zorgt ervoor dat op school de randvoorwaarden zijn gecreëerd die het opzetten en uitvoeren van een goed veiligheidsbeleid mogelijk maken. In de uitvoer is de directie verantwoordelijk voor het veiligheidsbeleid, daarbij ondersteund door de preventiemedewerker, hoofd BHV en de intern begeleider.

Leerkrachten en ondersteunend personeel werken vanzelfsprekend mee aan het veiligheidsbeleid van de school, onder andere door aandacht voor veiligheid binnen de lessen en het leren omgaan met potentieel gevaarlijke zaken, als ook het bespreken en handhaven van regels en afspraken. Door de sociolessen, Rots en Water en aandacht voor groepsvorming, willen we hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid met de kinderen van maken. Door de praktische inslag van de lessen laten we kinderen ook ervaren en oefenen hoe ze met bepaalde situaties om kunnen gaan.

Leerlingen dragen voor een belangrijk deel bij aan een school zonder incidenten, door het tonen van veilig gedrag. Zij zijn op de hoogte van (nut en noodzaak van) de schoolregels en handelen daarnaar.

Ouders/verzorgers zijn betrokken bij het veiligheidsbeleid middels de medezeggenschapsraad, maar ook in directe zin door mede zorg te dragen voor de veiligheid in en om de school. De driehoek ouder-kind-school vinden we erg belangrijk. Elkaar informeren is een eerste vereiste om adequaat te kunnen handelen. Alle interne partijen dienen daarom altijd melding te maken van onveilige of gevaarlijke situaties, ongelukken of bijna-ongelukken, en zorgen gezamenlijk dat aandacht voor veiligheid blijft bestaan.

3.2 Externe partijen

Met betrekking tot de algehele veiligheid communiceert de school met diverse externe partijen. Hierbij kan gedacht worden aan de gemeente (o.a. voor vergunningen en onveilige verkeerssituaties), brandweer (o.a. voor goedkeuring en ondersteuning ontruimingsplan), politie, wijkagent (advisering en handhaving), aannemer (aanpassingen en verbeteringen gebouw), Jeugdgezondheidszorg (GGD Brabant Zuidoost), overige scholen (gezamenlijk plannen van gerichte acties), Veilig Verkeer Nederland (Verkeersdiploma, fietskeuring). Tevens met diverse externe partijen die gericht zijn op de individuele leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte zoals onder andere de GGZ, de gezinscoach en bureau HALT.

Deze opsomming is verre van compleet, maar geeft wel een indruk in hoeverre de externe omgeving invloed heeft op de veiligheid zowel binnen als buiten de school. Afhankelijk van het thema, wordt contact gelegd of onderhouden met de meest geëigende partijen in dezen.

4 SCHOOLAFSPRAKEN EN WERKWIJZEN BETREFFENDE VEILIGHEID

4.1 Inhoud sociale veiligheid en doelen

We vinden het belangrijk om in preventieve sfeer aandacht te besteden aan sociale veiligheid. Sociale veiligheid gaat over het bevorderen van sociaal gedrag door bv. gedragsregels op school en het tegengaan van grensoverschrijdend en ongewenst gedrag. Hiervoor gebruiken we verschillende methodieken en meetinstrumenten. Wekelijks wordt er in alle groepen aandacht besteed aan de sociolessen. Binnen de hele school wordt gewerkt aan hetzelfde

thema. Thema's komen jaarlijks terug zodat begrippen voor kinderen herkenbaar zijn en blijven. De thema's met bijbehorende doelen die gedurende elk jaar aan bod komen zijn:

Thema 1; "We horen bij elkaar"

- Creëren van een positief klimaat in de klas
- Gezamenlijk maken van afspraken in de klas
- Samenwerken/groepsvorming
- Leren wat opstokers en afbrekers zijn en opstokers toe kunnen passen

Thema 2: "We lossen conflicten zelf op"

- Constructief om leren gaan met conflicten d.m.v. het zoeken naar een win-winsituatie.
- De kinderen leren dat er verschillende manieren zijn om te reageren in een conflict.
- We leren de kinderen omgaan met gevoelens.

Thema 3: "We hebben oor voor elkaar"

- We leren de kinderen hoe ze hun stem op een verantwoorde manier kunnen gebruiken tijdens communicatie met anderen.
- We werken aan verbondenheid met elkaar en leren hoe ze met altijd aanwezige belangentegenstellingen en meningsverschillen om kunnen gaan. Het gaat hier niet alleen om vaardigheden maar ook om houding.
- Het vergroten van communicatievaardigheden en inzichten van leerlingen.

Thema 4: "We hebben hart voor elkaar"

- Leren dat gevoelens van essentieel belang zijn voor goede communicatie en samenwerking tussen mensen.
- Leren dat gevoelens een belangrijke rol spelen bij conflicten.
- We leren kinderen hun gevoelens te uiten en zich in te leven in gevoelens van anderen.
- Er worden handreikingen voor routines geboden om te stimuleren dat kinderen over hun gevoelens praten.
- We leren kinderen dat er met boosheid niets mis is, en we helpen ze met boosheid om te gaan zodat escalatie voorkomen wordt en er meer bevredigende oplossingen voor conflicten komen.
- We leren de kinderen 'stevig' gedrag aan; ze kunnen opkomen voor eigen belang zonder een ander te schaden.

Thema 5: "We zijn allemaal anders"

- We leren kinderen een open houding tegenover verschillen tussen mensen. We willen de kinderen voorbereiden op deelname aan een pluriforme samenleving, die gekenmerkt wordt door een grote mate van verscheidenheid.
- We stimuleren een open houding en bestrijden het ontstaan van vooroordelen of stereotypen. Dit doen we al vanaf groep 1-2 omdat de kinderen in hun jonge jaren vooroordelen ontwikkelen.
- We leren kinderen luisteren, een mening vormen, van mening kunnen veranderen, je eigen mening verdedigen.

Naast de sociolessen krijgen ook 2 groepen per jaar een cyclus van 10 lessen Rots-en-Water-training. Bij Rots-en-Waterlessen ontwikkelt het kind spelenderwijs zelfbewustzijn en zelfver-

trouwen, vertrouwen in een ander en sociale vaardigheden. Rots staat symbool voor de kracht om doelen te stellen en te bereiken. Denk hierbij ook aan het ontwikkelen van doorzettingsvermogen, verbeteren van de concentratie, het leren afsluiten van groepsdruk en het voor jezelf opkomen. De verbindende kwaliteit van Water zorgt ervoor dat je je leert verplaatsen in anderen. Rekening houden met elkaar, inzicht in kwaliteiten van anderen en communiceren zijn de onderwerpen die bij Water horen. Weerbaarheid en solidariteit, Rots en Water, worden in balans gepresenteerd en getraind. Alle oefeningen van het Rots-en-Waterprogramma zijn gericht op het vergroten van het lichaamsbewustzijn. Een vergroting van het lichaamsbewustzijn veroorzaakt een vergroting van het emotionele bewustzijn en hierdoor wordt ook het zelfbewustzijn vergroot.

Meetbaar

De sociale veiligheid is meetbaar door middel van verschillende instrumenten die we gedurende het jaar inzetten. Wij gebruiken hiervoor:

- de veiligheidsscan voor kinderen en ouders;
- vragenlijst mijn klas;
- sociogram/ stoeltjesdans;
- ZIEN;
- KIJK;
- Kindgesprekken.

Zichtbaar

Binnen onze school is ook in de groepen en gangen zichtbaar hoe wij aandacht besteden aan sociale veiligheid. Dit kun je zien aan:

- de schoolregels in de groepen en op de gang;
- materialen van de sociolessen zijn zichtbaar in de groep;
- thema van Rots en Water zichtbaar in de groep.

Merkbaar

Het onderdeel merkbaar is moeilijk met harde bewijzen te duiden. Wanneer je door de school loopt, merk je dat er rust is en er een fijne sfeer in de klassen hangt. Wanneer we nieuwe ouders een rondleiding geven op school, horen we dit ook van hen terug. Ook andere externen (bestuursvoorzitter, auditteam) geven aan dat ze de sfeer als zeer prettig ervaren.

4.2 Algemene schoolafspraken

De veiligheid van het gebouw en de omgeving is de eerste factor in het voorkomen van ongelukken. Het gedrag van de gebruikers is de tweede factor. Daarom zijn goede afspraken met het team en de leerlingen onmisbaar. Deze afspraken en werkwijzen hebben met name een preventief karakter. Handhaving ervan is echter noodzakelijk. De aanwezige protocollen of verwijzingen hiernaar zijn deels in dit hoofdstuk opgenomen, en volledig in te zien via de site van de school.

4.2.1 Algemeen

- In en om school scheld en vecht je niet, gebruik je geen discriminerende taal en gedrag je je vriendelijk t.o.v. de andere kinderen.
- Je gedraagt je t.o.v. leerkrachten, ouders en bezoekers netjes en beleefd.
- Als we buiten de school zijn (schoolreisjes, theater etc.) gedraag je je netjes en beleefd. Houd de naam van de school hoog. Houd je aan de regels.
- Er staan overal prullenbakken. Gebruik ze.
- Voor ieders veiligheid zijn skeelers, skateboards en steps op school niet toegestaan.

- In principe brengen we geen mobieltjes mee. Als daar in een uitzonderlijk geval van wordt afgeweken, zijn ze onder schooltijd uitgeschakeld. De schooltelefoon is onder schooltijd altijd bereikbaar. School is niet aansprakelijk voor eventueel verlies/diefstal van een mobieltje.

4.2.2 Het gebouw

In de school willen we het graag opgeruimd en rustig hebben. Wat kun je daaraan doen?

- Voeten vegen als je binnenkomt. Het kost weinig moeite en het helpt enorm.
- Gedraag je rustig in de school, maak geen lawaai en wandel in de gang.
- Je jas hoort aan de kapstok en je tas hoort in de tassenbak. Petten e.d. hangen we eveneens aan de kapstok.
- De wc's zijn voor iedereen. Houd ze schoon.
- In de gangen wordt er rustig gewerkt.

4.2.3 De Klas

In de klas willen we graag een prettige en werkzame sfeer. Wat kun je daaraan doen?

- Je juf of meester wil je graag iets leren. Laat zien dat je wilt leren.
- Wees zuinig op spullen in de klas; met elkaar zorgen we dat de klas netjes blijft.
- Gedraag je ook netjes wanneer de juf of meester even de klas uit is, of wanneer er een andere leerkracht voor jouw groep staat.
- Ben behulpzaam naar elkaar.
- In principe brengen we geen mobieltjes mee. Als daar in een uitzonderlijk geval van wordt afgeweken zijn ze onder schooltijd uitgeschakeld. De schooltelefoon is altijd bereikbaar. School is niet aansprakelijk voor eventueel verlies/diefstal van een mobieltje.
- In de klas worden geen petten gedragen.

4.3 Schoolregels

We vinden het belangrijk dat we op school op een fijne manier met elkaar omgaan. Daarom hebben we onze belangrijkste afspraken vastgelegd in schoolregels. De regels worden ondersteund door onze posters van de schoolregels. Deze poster kunt u vinden in de gang van de school en in de klassen.

4.4 Speelpleinregels

Ook op het speelplein gaan we prettig en correct met elkaar om. We hebben afspraken over hoe we dat doen en hoe we omgaan met een conflictje. We leren kinderen om elkaar aan te spreken en zelf de "ruzie" op te lossen. Wanneer dit niet lukt, wordt dit gemeld bij de surveillerende leerkracht en gebruiken we het zogenaamde "driehoeksgesprek" om te praten over het voorval. We gebruiken een logboekje om ernstigere of onopgeloste

conflicten te noteren. De “conflictleerkracht” kijkt regelmatig in dit logboek en heeft hierover gesprekken met betreffende kinderen. Uitgangspunt is dat we erop gericht zijn om de sociale omgang te verbeteren. Soms ontkomen we er niet aan om grenzen te stellen met behulp van een sanctie. Zie bijlage: “Speelplein”.

4.5 Sociolessen

Tijdens de socioles wordt de les van de week behandeld. (Zoals eerder hierboven beschreven, per thema, elke groep werkt aan hetzelfde thema.) De regel van de week komt in alle groepen terug. Een complimentenronde is niet meer structureel, in sommige groepen (vooral onderbouw) komt dit wel elke week terug, andere groepen komen er niet aan toe omdat ze de les ook goed willen uitvoeren. In die groepen komt het af en toe terug, en soms wordt het ook door de methodeles aangedragen. Voor deze lessen maken we gebruik van ons bronnenboek sociolessen.

4.6 Zien

“ZIEN” is een expertsysteem in ParnasSys (ons leerlingenadministratiesysteem) dat de leerkracht helpt bij het bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Dit wordt in gevuld in de groepen 3 t/m 8. Er wordt gebruikgemaakt van vijf vaardigheden die nodig zijn om op een adequate manier de sociaal-emotionele ontwikkeltaken te volbrengen.

1. Sociaal initiatief
2. Sociale flexibiliteit
3. Sociale autonomie
4. Impulsbeheersing
5. Inlevingsvermogen

De categorieën helpen de leerkracht om inzicht te krijgen in mogelijke oorzaken van lagere **betrokkenheid** en/of **welbevinden**. Ze geven zicht op de sociaal-emotionele ontwikkelbehoeften van een kind of groep. Dit stelt de leerkrachten beter in staat om leerlingen adequaat te kunnen ondersteunen. Een belangrijk voordeel van de vijf vaardigheids categorieën is dat het hier gaat om direct te beïnvloeden leerlingkenmerken, om mede zo een optimale sociaal-veilige omgeving te creëren. De inspectie van het onderwijs neemt de uitslagen van dit onderzoek mee in haar beoordeling van de school.

4.6.1 KIJK

In groep 1-2 wordt gebruik gemaakt van observatie- en registratiesysteem KIJK. We kijken hierbij naar de ontwikkeling van kinderen in al haar facetten. We onderscheiden hierbij 4 domeinen: Sociaal-emotionele ontwikkeling, Taalontwikkeling, Rekenontwikkeling en Motorische ontwikkeling.

Het domein Sociaal-emotionele ontwikkeling omvat verschillende aspecten, die allemaal met elkaar samenhangen:

- Zelfbeeld
- Relatie met volwassenen
- Relatie met andere kinderen
- Spelontwikkeling
- Taakgerichtheid en zelfstandigheid

4.7 Pestprotocol

4.7.1 Begripsomschrijving

We spreken van pestgedrag indien er structureel sprake is van een steeds terugkerende handeling van een of meerdere kinderen, gericht op een of meerdere kinderen, met het doel dit kind mentaal of fysiek pijn te doen. Een plaagstootje rekenen we dus niet tot pestgedrag, ook niet een incidentele ruzie tussen twee leerlingen. Wel kan een dergelijk voorval tot resultaat hebben dat een kind ervaart dat hij/zij “superieur” is aan de ander en dit kan weer tot gevolg hebben dat in voorkomende situaties teruggevallen kan worden op deze positieve ervaring. Dit kan het begin zijn van pestgedrag. Het is in dit kader dus van belang om ook incidenten serieus te nemen. Het kan namelijk pestgedrag voorkomen.

4.7.2 Inleiding pestprotocol

Al sinds 2008 heeft onze school een pestprotocol. Pestgedrag kan leiden tot *een gevoel van onveiligheid* of zelfs *onveiligheid*, we vinden dat de veiligheid op school voor ieder kind een voorwaarde is voor de gehele ontwikkeling van ieder kind. Onveiligheid, of een gevoel van onveiligheid beïnvloedt de ontwikkeling van het kind op negatieve wijze. Om pestgedrag te voorkomen, focussen wij ons nadrukkelijk op preventief handelen. In de loop der jaren is onze preventieve aanpak uitgebreid, het resultaat daarvan is dat kinderen en ouders onze school als veilig ervaren. Vanaf 2012 heeft onze school met trots jaarlijks het predicaat “veilige school” ontvangen. Correctief handelen heeft grotendeels plaatsgemaakt voor een preventieve benadering. In het pestprotocol, dat op de schoolsite www.trudoschoolstiphout.nl

volledig is opgenomen, beoogt de school de juiste instrumenten en afspraken te bieden die het de school mogelijk maken om op structurele wijze het pestgedrag te reduceren c.q. op te lossen en waar mogelijk te voorkomen.

Ouders en leerlingen kunnen zich altijd wenden tot de schooldirecteur, tevens samen met de intern begeleider verantwoordelijk als coördinator van het anti-pestbeleid binnen de school, indien er sprake is van pesten of een onveilig gevoel door pestgedrag.

4.7.3 Meetinstrumenten sociale veiligheid

Jaarlijks nemen we in de groepen 5 t/m 8 de veiligheidsscan af. Deze scan van de School- en Innovatiegroep meet in welke mate er sprake is van pestgedrag op school. Onze school neemt dit onderzoek al vele jaren af. We waren in 2012 de eerste school in Nederland die het predicaat Veilige school ontving. Al vanaf 2012 is het percentage gepeste kinderen onder de 3%. Ook in de tevredenheidsonderzoeken bevragen we leerlingen, ouders en personeel op veiligheid. In alle gevallen komen daar positieve resultaten uit. In de bijlage ziet u de uitslag rondom veiligheid vanuit de tevredenheidsonderzoeken.

4.8 Grensoverschrijdend gedrag

4.8.1 Definitie

Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we wangedrag/grensoverschrijdend gedrag zoals fysiek geweld, structureel ontoelaatbaar pestgedrag, diefstal, vernieling of het herhaald negeren van schoolregels. In de beoordeling of er sprake is van grensoverschrijdend gedrag, houden we vanuit onze professionele benadering rekening met de leeftijd van de leerling. We laten vanuit onze pedagogische benadering een rol spelen of er sprake is van perspectief, van vertrouwen in ontwikkeling ten goede bij de leerling.

4.8.2 Actie

Van wangedrag/grensoverschrijdend gedrag wordt een formulier grensoverschrijdend gedrag ingevuld. De leerkracht stelt de directie op de hoogte en neemt contact op met de ouders. Daarna wordt het formulier ingevuld en meegegeven in een gesloten envelop. Ouders dienen dat dan thuis ‘voor gezien’ te tekenen en krijgen een kopie van het ondertekende formulier.

Het getekende formulier wordt ingeleverd bij de IB'er (interne begeleider), deze bewaart het formulier in het leerlingdossier. Bovendien nodigt de directie betreffende leerling(en) uit voor een gesprek, waarbij tevens eventuele sancties worden opgelegd. Zie ook de bijlage "formulier grensoverschrijdend gedrag".

4.9 Kindermishandeling en meldcode

Wij onderschrijven de noodzaak evidente kindermishandeling, vermoedens van kindermishandeling én zorgen over een kind die kunnen wijzen op kindermishandeling in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren, registreren en tijdig actie te ondernemen. Het stappenplan is te vinden bij de IB'er en is aan elke leerkracht overhandigd. Als huisarts, leerkracht, verpleegkundige, begeleider kinderopvang, hulpverlener, zelfstandige beroepsbeoefenaar, kun je te maken krijgen met slachtoffers van huiselijk geweld of kindermishandeling. Dat brengt altijd schrik en zorg met zich mee. Daarom is de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling ontwikkeld. Beroepskrachten zijn verplicht deze meldcode bij signalen van geweld te gebruiken.

Een meldcode beschrijft in 5 stappen wat bijvoorbeeld een huisarts, leerkracht, verpleegkundige, begeleider in de kinderopvang of hulpverlener moet doen bij vermoedens van geweld.

- Stap 1: in kaart brengen van signalen.
- Stap 2: overleggen met een collega en eventueel raadplegen van Veilig Thuis of het [Steunpunt Huiselijk Geweld \(SHG\)](#).
- Stap 3: gesprek met de ouders.
- Stap 4: wegen van het geweld of de kindermishandeling.
- Stap 5: beslissen: hulp organiseren of melden.

5 OUDERS

De zorg voor de veiligheid van de kinderen op school is natuurlijk primair een verantwoordelijkheid van de schoolleiding. Zij zorgen ervoor dat veiligheidsbeleid een vaste plek heeft. Het gedrag van de kinderen is net zo belangrijk. Maar hoe zit het met de ouders? Wat is hun rol wanneer het om schoolveiligheid gaat ?

5.1 Meehelpen

De ouders kunnen meedenken over veiligheid in en om school en kunnen hierover in gesprek met de directie. Ouders weten vaak heel goed wat gevaarlijke plekken zijn voor hun kinderen. Waar ouders op kunnen letten:

- obstakels op het schoolplein of in de gangen;
- scherpe randen, hoeken of punten in muren en aan meubelstukken;
- achterstallig onderhoud als bijvoorbeeld loshangende kapstokken of slechte verlichting.

Ouders kunnen ook betrokken worden bij inspecties door of namens de preventiemedewerker.

5.2 Ouders stimuleren veilig gedrag van hun kinderen

Het is belangrijk dat ouders worden betrokken bij en geïnformeerd worden over de activiteiten die de school onderneemt om de veiligheid binnen de school te vergroten, bijvoorbeeld door middel van "de Stip", en de diverse overlegorganen met ouders (onder andere de ouderraad,

medezeggenschapsraad, het ouderpanel). Door deze kennis zijn ouders nog meer in staat om veilig gedrag van hun kinderen binnen en om de school te bevorderen.

5.3 Houden aan regels

Naast actief meewerken aan een veilige school, is het van belang dat ouders ook op de hoogte zijn gebracht van de diverse regels en afspraken binnen de school, deze liggen op school ter inzage en zijn terug te vinden op de website van school.

5.4 Het belang van de betrokkenheid van de ouders / verzorgers

Het opvoeden van kinderen is een gedeelde verantwoordelijkheid van ouders en leerkrachten. Voor de ouders is het daarom van belang dat duidelijk is wat zij van de school mogen verwachten en omgekeerd, wat de school van de ouders mag verwachten.

- Hulp wordt altijd gegeven op basis van vrijwilligheid en enthousiasme.
- Hulpouders helpen onder verantwoordelijkheid van de leerkracht. Die behoudt onder alle omstandigheden de leiding over de kinderen en de activiteiten waarbij hulp wordt geboden.
- Overschrijden kinderen de regels, dan waarschuwt de hulpouder de leerkracht.
- De hulpouder kan niet tijdens het verlenen van de hulp de leerkracht aanspreken over de resultaten van haar of zijn kind.
- De hulpouders zijn gedurende hun "werktijd" op school via school verzekerd voor ongevallen en wettelijke aansprakelijkheid.

6 SCHOOLPLEIN EN GEBRUIK RUITES

Het schoolplein is voor kinderen een belangrijke plek om overtollige energie even de vrije loop te laten. Heerlijk rennen, spelen met klasgenootjes of klauteren op de speeltoestellen. De veiligheid van de speeltoestellen wordt bewaakt volgens de Europese normen voor speeltoestellen: met regelmaat worden de toestellen onderworpen aan een officiële inspectie. Ongelukjes gebeuren echter niet alleen met speeltoestellen, maar ook op de overige plaatsen op het buitenterrein. Daarom wordt met enige regelmaat door de conciërge een ronde gemaakt over de buitenlocaties, en uiteraard worden meldingen van surveillerende medewerkers en of ouders opgevolgd. Tevens wordt met regelmaat het zand uit de zandbak gecontroleerd en indien nodig gereinigd of vervangen.

Indien leerkrachten en overige medewerkers, ouders/verzorgers en derden gebruikmaken van de ruimtes in school, wordt er van hen verwacht dat zij zorgdragen voor het schoolgebouw en dat zij de schoolregels in acht zullen nemen met betrekking tot het gebruik van het gebouw en de materialen. Schade en problemen aan het gebouw of materialen dienen direct gemeld te worden aan de directeur van de school, waarna adequate actie ondernomen kan worden. Externe structurele gebruikers en of huurders hebben zich middels een overeenkomst met de school verplicht tot het in goede staat houden van gebouw en materialen.

7 SCHOOLACTIVITEITEN BUITEN SCHOOL

Ieder schooljaar worden schoolreizen gepland. Gedurende het schooljaar worden meerdere grote en kleine activiteiten georganiseerd: denk aan het bezoeken van een theatervoorstelling of een excursie.

Op stap gaan met kinderen brengt risico's met zich mee. Een goede voorbereiding en planning is de sleutel tot een succesvol en veilig schoolreisje. Het moet vooraf voor de kinderen duidelijk zijn wat er tijdens een schoolreisje gaat gebeuren. Niet alleen moeten ze weten waar ze naartoe gaan en wat ze gaan doen, maar ook aan welke regels zij zich hebben te houden en wat ze kunnen doen om een ongeval te voorkomen. Met name het gedrag van de kinderen bepaalt of een situatie daadwerkelijk gevaar met zich mee zal brengen of niet. Hoe beter ze voorbereid zijn, des te soepeler het uitstapje zal verlopen. Aan de kinderen wordt tevens uitgelegd wat ze moeten doen wanneer ze de groep onverhoopt kwijt mochten raken, dit om paniek te voorkomen.

De school informeert de ouders altijd wanneer de kinderen vanwege een uitstapje niet op school aanwezig zullen zijn. Uiteraard blijven de kinderen wel via de begeleiding bereikbaar in geval van onvoorziene omstandigheden.

Voor de regels betreffende het vervoer van en naar de locatie verwijzen we naar het "Protocol Leerlingenvervoer" dat als bijlage is toegevoegd.

8 VERKEERSVEILIGHEID

8.1 Fietsen

Om de volgende redenen is besloten het gebruik van de fiets door de kinderen die dicht bij school wonen te beperken:

- te veel kinderen kwamen met de fiets;
- het aantal fietsblokken is beperkt;
- te veel fietsen op de speelplaats van de bovenbouw zorgt voor een onveilige situatie;
- er vindt sneller beschadiging van fietsen plaats als er (te) veel staan.

We vinden dat kinderen binnen een loopafstand van ca. 10 minuten zonder fiets naar school kunnen komen.

- We houden rekening met het feit dat kinderen die de Gerwenseweg of de Dorpsstraat moeten oversteken, daar extra tijd mee kwijt zijn om dit veilig te doen.
- We begrijpen dat er soms uitzonderingen zijn omdat kinderen na school ergens naartoe moeten.
- Ouders die bezwaar hebben, kunnen contact opnemen met de leerkracht.

Deze regeling is besproken in de medezeggenschapsraad.

8.2 Parkeren

We willen u vragen de uiterste voorzichtigheid te betrachten als u uw kind met de auto naar school brengt en/of eventueel uw auto even moet parkeren. We denken dan vooral aan de Gasthuisstraat. Voor ieders veiligheid is het van belang dat looproutes en doorgangen vrij zijn van auto's. Zo kunnen andere kinderen de school veilig bereiken en verlaten. In de Trudostraat staat bij het poortje in het hekwerk van de school een kruis waar u niet mag parkeren en in deze straat zijn ook gele trottoirbandmarkeringen waar u niet mag parkeren. Houd daar a.u.b. rekening mee.

9 RISICO-INVENTARISATIE EN -EVALUATIE RI&E

De school beschikt over een actuele Risico-inventarisatie en -evaluatie, de RI&E. Dit is een wettelijk verplicht document voor iedere organisatie in Nederland. De RI&E bestaat uit diverse

onderdelen, een inventarisatie van knelpunten op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn. Het tweede onderdeel betreft de evaluatie van deze inventarisatie, deze evaluatie resulteert in een plan van aanpak hoe de knelpunten in de tijd worden weggenomen. Tevens zijn in de RI&E onder andere de invulling van de BHV / EHBO-organisatie en de aanstelling van de preventiemedewerker geregeld.

Een ander onderdeel betreft het ontruimingsplan in geval van brand of anderszins. Dit plan wordt tevens in de praktijk met regelmaat geoefend. In het calamiteitenplan is een en ander hieromtrent vastgelegd (zie ook www.trudoschoolstiphout.nl).

Wij vragen teamleden, onderwijsondersteunend personeel en ouders nieuwe risico's en ongelukken te melden bij de preventiemedewerker of de directie zodat de actuele veiligheidssituatie van onze school bekend blijft. Dit geldt ook voor ongevallen die niet direct binnen de invloedssfeer van de school liggen. We gebruiken deze informatie om er lering uit te trekken en indien nodig het plan van aanpak aan te passen. In het programma DVVS leggen we alle activiteiten vast.

10 KLACHTENREGELING

Het College van Bestuur van QliQ Primair Onderwijs is ervan overtuigd dat er in onze scholen heel veel goede dingen gebeuren. We realiseren ons echter ook dat er wel eens omstandigheden kunnen zijn waarover u op- en aanmerkingen, vragen of misschien wel een klacht of bezwaar hebt. Natuurlijk gaat u bij problemen in eerste instantie naar de direct betrokkene met uw vraag, opmerking, bezwaar of klacht. Mocht dit niet tot de gewenste oplossing leiden, dan neemt u contact op met de directie. Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in onderling overleg tussen betrokkenen (ouders, leerlingen, personeel en/of directie) op de juiste manier afgehandeld kunnen worden. Als dat niet leidt tot de gewenste oplossing, dan kunt u gebruikmaken van een van de volgende regelingen, naargelang van toepassing:

- de klachtenregeling Primair Onderwijs voor de leerkracht en ouders;
- de geschillenregeling voor de medezeggenschapsraad (WMS) voor de (G)MR;
- de regeling bezwaren FUWA PO voor de leerkracht;
- de klachtencommissie PCL Katholiek Onderwijs voor ouders;
- de commissie van Beroep Onderwijs voor de leerkracht.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) van QliQ Primair Onderwijs heeft de klachtenregeling in 2016 van een positief advies voorzien. De complete map van onze klachtenregelingen ligt ter inzage in de personeelskamer van onze school. Tevens heeft de GMR ingestemd met de benoeming van twee vertrouwenspersonen voor leerlingen, ouders en personeel van QliQ Primair Onderwijs in het kader van de klachtenregeling. Het College van Bestuur spreekt haar vertrouwen uit in een goede samenwerking met hen.

Op schoolniveau:

Door het College van Bestuur zijn de voorgedragen contactpersonen per school benoemd.

Voor onze school is onze contactpersoon: Jeanne Janssen
Tel: 06-13 49 00 09
e-mail; jeanne.janssen@upcmail.nl

Bovenschools vertrouwenspersoon: De heer Simon Prinsen
tel. 06-39 56 59 07
e-mail: s.prinsen@chello.nl

Helene Slegers
Tel: 06-53 36 48 47
e-mail; heleneslegers@gmail.com

GCBO (070) 386 16 97
info@gcbo.nl

Geschillencommissies Bijzonder Onderwijs (GCBO) is een samenwerkingsverband van alle landelijke klachten-, beroeps-, bezwaren- en geschillencommissies ingesteld door het katholiek, protestants-christelijk, algemeen bijzonder en gereformeerd onderwijs op grond van de wet en/of de cao's. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de site van QliQ Primair: qliqprimair.nl/klachtenregeling

Bij wie moet u zijn?

Contactpersoon algemeen:	Sandra van den Akker	tel. (0492) 52 53 91 / 06-12 33 63 98
	directeur	s.vandenakker@trudoschoolstiphout.nl
Coördinator anti-pestbeleid:	Nieke Leenders	n.leenders@trudoschoolstiphout.nl
Preventiemedewerker:	Heddy Biemans	h.biemans@trudoschoolstiphout.nl
Hoofd BHV:	Moniek Rooijackers	m.rooijackers@trudoschoolstiphout.nl
Conflictjuf:	Nieke Leenders en bij afwezigheid Sandra van den Akker	

Bijlagen

1. Speelpleinregels
2. Formulier grensoverschrijdend gedrag
3. Uitslagen tevredenheidsonderzoeken op het gebied van veiligheid
4. Protocol Leerlingenvervoer

BIJLAGE 1: BUITENSPELEN

1. INLEIDING

Op IKC Trudo vinden we veiligheid (fysiek en sociaal-emotioneel) belangrijk. Ook op het speelplein gaan we prettig en correct met elkaar om. We hebben afspraken over hoe we dat doen en hoe we omgaan met een conflictje. Uitgangspunt is dat we erop gericht zijn om de sociale omgang te verbeteren. Soms ontkomen we er niet aan om grenzen te stellen met behulp van een sanctie. Uit het jaarlijkse onderzoek in groep 5 t/m 8 van de School- en Innovatiegroep blijkt dat er een goed pedagogisch klimaat is. Uit dat onderzoek blijkt ook dat de speelplaats de plek is waar (weliswaar in een laag percentage) de meeste incidenten plaatsvinden. Toch is het aanleiding om met het team te kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat het buitenspelen nog beter verloopt en dat kinderen leren wat hun rol daarin is. In deze bijlage leggen we, naast de afspraken die er zijn over wat er wel en niet mag op het speelplein, vooral vast hoe we daar als team mee omgaan. De regels en afspraken worden door de groepsverantwoordelijke leerkracht besproken met de leerlingen. We verwachten dat elk kind een actieve bijdrage levert aan het verbeteren en in stand houden van een prettige omgang met elkaar. Het naleven van deze afspraken vindt plaats door alle personen die buiten surveilleren. De leerkrachten die een stagiair(e) hebben, zorgen ervoor dat deze bijlage ook met hen gedeeld wordt. Het document wordt in de klassenmap onder het tabblad "Regels en afspraken" in de klassenmap bewaard, zodat ook invallers hiervan kennis kunnen nemen.

2. BASISREGELS

De basisregels worden gevormd door de schoolregels. Hierin is vastgelegd hoe we met elkaar omgaan. Deze regels worden in de groep besproken en zijn in het begin van ieder schooljaar de inhoud van de regel van de week in de sociolessen. Daardoor kan iedereen binnen school elkaar hierop aanspreken. In de sociolessen staat steeds een regel centraal en geven kinderen elkaar feedback op hoe het gegaan is (zie bijlage sociolessen).

2.1 Procedure

Regel 1: Kinderen proberen eerst zelf een ruzie op te lossen.
We leren kinderen: STOP HOU OP en grenzen aangeven.

Regel 2: Als het niet lukt, gaat het kind naar diegene die surveilleert. Als er buiten iets gebeurt, bespreek je dat dus buiten en niet naderhand als je binnenkomt in de eigen klas.

Regel 3: De surveillant zal het kind vragen het andere kind erbij te roepen (andere kinderen bemoeien zich er niet mee). De 2 kinderen die ruzie hebben, hebben het recht om rustig met elkaar te praten.

Regel 4: We praten met elkaar met behulp van het driehoeksgesprek:

- De kinderen gaan tegenover elkaar staan en de surveillant is in principe toehoorder. (gespreksdriehoek).
- De surveillant vraagt de melder aan het andere kind te vertellen waar hij last van heeft. Nog sterker is het als hij dit via het stellen van een vraag doet. Dit is een techniek die je in de sociolessen kunt oefenen.
- Daarna reageert het andere kind met het stellen van een tegenvraag. Het vragen en antwoorden geeft de kinderen inzicht in wat er is gebeurd en geeft mogelijkheden om de ruzie op te lossen. Als kinderen verzanden in een welles-nietesruzie, dan geeft de surveillant aan dat hij dan ook geen conclusies kan trekken en dat hij in het boekje zal

opschrijven dat er een welles-nietes gesprek was. De kinderen zullen het daar dan mee moeten doen.

Regel 5: We spreken van een ruzieketting wanneer bepaald ruziegedrag blijft voorkomen bij een kind. (1 keer is per ongeluk, 2 keer kan gebeuren, 3 keer is te veel). Kinderen die 3 keer in een dergelijk ruziegesprek belanden, zullen door middel van het logboekje zichtbaar worden en met die leerlingen gaan juf Nieke of juf Sandra in gesprek. Daarvoor is een gespreksformulier ontwikkeld. Uitgangspunt is luisteren, het kind laten begrijpen wat fout gaat en beter gedrag aanleren.

Meest voorkomend ruziegedrag:

- **Welles-nietesruzie:** De surveillant geeft het STOP-teken aan.
- **Schelden:** Schelden is iets wat soms gebeurt. Vanuit de emotie kan een kind soms zo reageren. Hiervoor geven we geen straf; we laten het de leerlingen wel samen bespreken. Alleen bij uitschelden vanwege een lichamelijke handicap en bij discriminerende opmerkingen volgt straf.
- **Schoppen-slaan:** Lichamelijk geweld wordt altijd gemeld. Voor licht lichamelijk geweld gaat de leerling naar de time-outplek. Maximaal 5 minuten. Tenzij er sprake is van fors lichamelijk geweld, dan staat een leerling er de rest van de pauze en gaat hij na de pauze onmiddellijk naar juf Nieke of juf Sandra. Bij fors lichamelijk geweld volgt een grensoverschrijdendgedragformulier. De straf is in principe minimaal een kleine pauze binnenblijven. Kinderen met straf zitten op de gang bij de teamkamer of in de aula. Zij krijgen werk mee en er wordt door de leerkracht aangegeven wat er af moet zijn (werk is leeftijdsafhankelijk). Bij een grensoverschrijdend formulier worden altijd ouders betrokken.

Regel 6: Er wordt in het logboek altijd een korte notitie gemaakt wanneer een leerling op een time-outplek heeft gestaan om wat voor reden dan ook (bijv. overtreding van een afspraak). 3 Keer vormt dan ook een ketting en er volgt een gesprek met juf Nieke of juf Sandra.

Wanneer een diagnostisch gesprek heeft plaatsgevonden en een leerling komt meteen daarna weer in het logboek, gelden de volgende afspraken:

- bij een V of F (Verbaal of Fysiek geweld) meteen naar juf Nieke of juf Sandra; er volgt een passende straf en ouders worden benaderd.
- Bij een v of f (klein) mag een kind opnieuw 3 keer in het logboekje voorkomen.

2.2 Logboekje

Elke plein heeft een logboekje op een vaste plek. De surveillant neemt dat in de pauze mee naar buiten.

- Voorplein: in de keuken 1^e kastje rechtsboven.
- Achterplein: In la aanrechtblok bij meneer Geert in het lokaal.

In ieder logboekje staat een legenda en een korte omschrijving zodat iedereen kan lezen hoe je de aard van het incident en de namen vast moet leggen.

De melder staat altijd vooraan

Welles – nietes ruzie; een vraagteken achter de naam

Kleine letter–Hoofdletter; duidt aan zwaar of licht, Verbaal/Fysiek

Fabyan-Twan

Fabyan-Twan?

Fabyan-Twan **V of v**

Fabyan-Twan **F of f**

Fabyan-Twan V(v,F,f)

Onderstreept; is "schuldige" in conflict.

De conflictleerkracht kijkt regelmatig in de logboekjes en bepaalt de periodes zodat leerlingen een nieuwe start kunnen maken.

De kleuterafdeling hanteert wel het driehoeksgesprek maar geen logboekje.

2.3 Time-outplek

Voorplein: bij de voordeur onder het afdak (kinderen spelen niet meer onder het afdakje).
Achterplein: tussen de gymdeur en deur van school
Kleuterplein: achter het blauwe bankje.

Soms komt het voor dat er bij het naar binnen lopen toch nog iets gebeurt. Als leerlingen dit melden bij de leerkracht, zal de leerkracht eerst navragen of het buiten is gebeurd. Leerlingen moeten leren dat ze dit dan ook buiten melden. Dit wordt binnen niet meer opgepakt (tenzij de leerkracht inschat dat de leerling het buiten niet heeft durven zeggen). Als het inderdaad binnen is gebeurd, dan wordt de leerling naar juf Nieke of juf Sandra gestuurd. Daar kan de leerling melden welk kind erbij betrokken was en dan vindt het driehoeksgesprek daar plaats. Hiermee voorkomen we dat er kostbare lestijd verloren gaat en er onrust in de klas ontstaat. Helemaal dekkend zal dit systeem waarschijnlijk niet zijn. Dan zal de urgentie bepalen wat er op dat moment nodig is.

3. DIAGNOSTISCH GESPREK

met de conflictleerkracht n.a.v. ontstaan van ruzieketting op de speelplaats

3.1 Inleiding

De conflictleerkracht kijkt regelmatig in de logboekjes of er een ruzieketting in voorkomt. Een ruzieketting is ruziegedrag dat maar blijft voorkomen bij een kind. Wanneer ruziegedrag 3 keer is voorgekomen, volgt een gesprek met de conflictleerkracht. We gaan hier uit van 1x is per ongeluk, 2 keer kan gebeuren, 3 keer is te veel. De drie ruziekettingen die vaak voorkomen zijn welles-nietes, schelden, schoppen slaan. Ook kan het voorkomen dat een leerling zich 3 keer niet aan een pleinafspraak houdt. Dit wordt genoteerd in het logboekje. De schoolregels, hulpregels voor correcte omgang en de inhoud van een driehoeksgesprek zijn elders in ons protocol uitgewerkt. Door met ruziekettingen te werken, kunnen we laten zien aan een kind wat het aan het doen is en wat de gevolgen hiervan zijn. Kinderen kunnen niet ongezien hun gang gaan. Voor slachtoffers werken we met uitgestelde rechtvaardigheid. Ook kan de conflictleerkracht een uitlaatklep voor kinderen zijn. Hij/zij ziet erop toe dat de afspraken door de teamleden worden nageleefd. De kracht van deze aanpak is dat alle leerkrachten bij het oplossen van ruzies hetzelfde doen. De conflictleerkracht helpt het kind door goed te luisteren, het kind te laten begrijpen wat fout gaat en beter gedrag aan te leren. Het logboekje is geen strafboekje, het helpt de kinderen die vaak ruzie maken. Er zijn duidelijke afspraken wanneer wel straf wordt gegeven. Zie bijlage.

Inhoud diagnostisch gesprek:

A: Affectieve component: Doel van gesprek; waarom we hierop terugkomen. Accepteren van kind en gevoelens en dit laten merken.

B: Informatieve component: Overzicht en inzicht laten ontstaan in de problematische situaties of problematisch gedrag:

- **Overzicht:** Wat is er gebeurd, afbakenen van het onderwerp, onderwerp duidelijk en concreet maken.
- **Inzicht:** Verband tussen gedrag leerling en andere leerlingen, waarom belangrijk voor de leerling dat er wat verandert, waarom het een probleem is voor de leerling/leerkracht, hoe denkt de leerling over de situatie, wat wil hij, welke zaken ziet hij/zij over het hoofd, wat ziet de leerkracht over het hoofd? Wat is moeilijk voor het kind?

C: Gedragsregulerend component: Hoe kan het anders, **uitzicht:**

- Wat kan de leerling doen om het probleem aan te pakken. Wanneer lukt het wel?
- Samen met de leerling oplossingen/doel bedenken, hoe ziet het gedrag er dan uit.
- Aansluiten bij de oplossingen van de leerlingen.
Belangrijk in deze fase is te beseffen dat het besluit om gedrag te veranderen pas wordt genomen als een leerling zich voldoende bewust is van het probleem, als het kind voldoende positief over zichzelf denkt, als het vertrouwen heeft in zijn eigen mogelijkheden tot gedragsverandering en/of het zicht heeft op de oordelen van het veranderen op termijn.

D: Welke oplossing is geschikt om doel te bereiken: Wat is bruikbaar, wat heeft dat voor gevolgen en een keuze maken voor de beste oplossing. Onderwijsbehoeften.

E: Afspraken: Wat gaat het kind doen, wat kan de leerkracht doen, duidelijke afspraken.

F: Afsluiting: Alles op een rijtje, noteren van afspraken, evalueren van doel, positieve afsluiting.

3.2 Afspraken na diagnostisch gesprek

Wanneer een diagnostisch gesprek met de conflictleerkracht heeft plaatsgevonden en een leerling daarna in het logboek komt, gelden de volgende afspraken:

- Bij een V of F (Verbaal of fysiek geweld) meteen naar juf Nieke of juf Sandra, er volgt een passende straf en ouders worden benaderd.
Bij een ?, v of f (klein) mag een kind opnieuw 3 keer in het logboekje komen. Wanneer dit 2x in een periode voorkomt, worden ouders benaderd en volgt een passende straf.
- In dit mapje zitten ook “nadenkformulieren”. Deze zijn te gebruiken bij conflicten waarin het beter is om kinderen even tot zichzelf te laten komen en later in gesprek te gaan.

BIJLAGE 2: GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

1 ALGEMENE INFORMATIE

1.1 Definitie wangedrag/grensoverschrijdend gedrag

Fysiek geweld, structureel ontoelaatbaar pestgedrag, diefstal, vernieling of het herhaald negeren van schoolregels.

Nadere uitwerking

In de beoordeling of er sprake is van grensoverschrijdend gedrag, houden we vanuit onze professionele benadering rekening met de leeftijd van de leerling.

We laten vanuit onze pedagogische benadering een rol spelen of er sprake is van perspectief, van vertrouwen in ontwikkeling ten goede bij de leerling.

2 WAT ZIJN CONCRETE UITINGEN VAN GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG?

2.1 Concrete uitingen van grensoverschrijdend gedrag zijn

- het gooien met lesmateriaal, het ontsieren bv. door krassen van lesmateriaal, het beschadigen van lesmateriaal, het omvergooien van meubilair;
- het uitschelden van leerkracht en/of leerlingen;
- het bedreigen van leerkracht en/of leerlingen door met een voorwerp een gooiende beweging te maken;
- het weglopen van school;
- fysiek geweld tegen leerkracht en/of leerlingen.

2.2 Negeren van schoolregels

Herhaaldelijk door de uitleg heen praten, zonder toestemming door de klas lopen, herhaaldelijk praten tijdens stiltemomenten.

3 WELKE STAPPEN ONDERNEEMT DE LEERKRACHT BIJ CONSTATERING?

Van wangedrag/grensoverschrijdend gedrag wordt een formulier grensoverschrijdend gedrag ingevuld. De leerkracht stelt de directie op de hoogte. De leerkracht brengt ouders op de hoogte. Na dit gesprek wordt het formulier ingevuld en in een gesloten envelop meegegeven aan de leerling. Ouders tekenen dit thuis voor gezien en leveren het formulier dan weer in op school. De ouders krijgen een kopie van het ondertekende formulier. Het getekende formulier wordt ingeleverd bij de IB'er, deze bewaart het formulier in het leerlingendossier in de directiekamer.

4 WELKE STAPPEN ONDERNEEMT DE DIRECTIE

De directie ondertekent het formulier en nodigt de betreffende leerling(en) uit voor een gesprekje.

FORMULIER GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Gegevens van de melder	
Naam	
Groep	
Functie	

Gegevens van de betrokken leerling(en)			
Naam		Groep	
Naam		Groep	
Naam		Groep	
Naam		Groep	

Gegevens omtrent het incident	
Datum en tijd waarop het incident plaatsvond	..... - ..... - ..... : ..... uur
Plaats waar het incident plaatsvond	
Wie waren er behalve de genoemde leerling(en) nog meer bij betrokken?	

Wie zijn ten tijde van deze melding verder op de hoogte van het incident? (Denk hier bv. aan meewerkenden, ouders, maar ook aan politie en andere externe instanties.)

Omschrijving van het incident

Welke acties zijn reeds ondernomen?

In te vullen door het management	
Melding ontvangen d.d.	..... - ..... - .....
Melding aan directie	ja / nee

Handtekening ouders:
voor gezien

Datum: .... - .... - .....

BIJLAGE 3: UITSLAGEN TEVREDENHEIDSONDERZOEKEN

TEVREDENHEIDSONDERZOEK LEERLINGEN

vraag	helemaal oneens	beetje oneens	mee eens	helemaal mee eens
Ik voel me veilig in de school	0%	7%	27%	66%
Ik voel mij veilig in mijn unit	1%	6%	25%	68%
Ik voel mij veilig op het schoolplein	2%	8%	31%	59%
Ik vind dat de school er voor zorgt dat ik me veilig voel op school	1%	10%	24%	66%
Ik voel mij veilig op de weg tussen mijn huis en de school	1%	8%	29%	62%

uitspraken	niet mee eens	beetje mee oneens	mee eens	helemaal mee eens
Ik vind het fijn op school	4%	12%	50%	34%
Op school speel ik veel met andere kinderen uit mijn unit	2%	12%	31%	56%
Ik speel regelmatig met kinderen uit een andere unit	37%	27%	19%	16%
Ik vind het fijn in mijn unit	0%	5%	26%	69%
Ik weet wat er wel en wat er niet mag in de unit	1%	0%	17%	82%
Ik weet wat de schoolregels zijn	0%	1%	19%	81%
Na schooltijd speel ik regelmatig met kinderen van school	5%	22%	28%	44%
Thuis vertel ik wat ik op school heb beleefd	9%	23%	33%	35%

TEVREDENHEIDSONDERZOEK OUDERS

Hieronder ziet u de uitslagen van het oudertevredenheidsonderzoek in relatie tot andere QLIQ scholen.

	IKC Trudo														
Blok	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Respons	58%	15%	28%	32%	54%	14%	15%	20%	53%	25%	30%	24%	23%	30%	
Ouderbetrokkenheidsscore 2021	79	80	79	75	72	77	75	76	72	72	72	75	76	75	
Totaalscores dimensies															
Ondersteunen	74	82	76	70	66	76	73	73	69	66	67	73	75	72	
Verbinden	81	82	83	77	74	79	79	79	74	76	73	78	80	76	
Participeren	75	72	69	67		69	63	67	61	61	64	62	69	65	
Beleving	87	86	84	83	82	80	81	79	82	80	82	84	78	82	
Categoriescores Ondersteunen															
Educatieve relatie	78	83	85	79		77	82	87	78	78	76	82	80	80	
Didactische relatie	81	84	81	81	67	77	78	85	73	75	75	77	76	76	
Pedagogische relatie	71	82	72	64	64	79	75	66	58	57	56	61	63	65	
Informatie															
Schoolloopbaan															
Attitude	71	80	72	65		70	62	63	70	60	67	77	83	70	
IKC Trudo															
Categoriescores Verbinden															
Gastvrijheid	93	94	94	89		94	91	94	84	91	85	91	93	89	
Relatie	92	92	94	89		92	91	93	92	92	89	92	89	92	
Educatieve relatie	75	72	72	68		70	66	73	59	64	61	70	71	66	
Pedagogische relatie	83	83	86	79	76	79	79	85	77	77	77	82	72	79	
Informatie															
Extra zorg					71									71	
Actieve deelname ouders	55	57	58	58		52	55	41	52	51	47	48	52	52	
Attitude	89	92	91	81		88	89	88	80	79	79	85	90	84	
Categoriescores Participeren															
Actieve deelname ouders	71	64	63	65		65	58	63	58	55	62	53	65	61	
Organisatie	78	80	75	69		72	68	71	64	66	65	71	72	69	
Categoriescores Beleving															
Kwaliteit															
Welzijn kind															
Veiligheid	87	86	84	83	82	80	81	79	82	80	82	84	78	82	
Gebouw en omgeving															

TEVREDENHEIDSONDERZOEK PERSONEEL

Motivatie	Score	Vitaliteit	Score	Capaciteit	Score
Betrokkenheid school	92	Energie	75	Veerkracht	80
Betrokkenheid QliQ	73	Lichamelijke fitheid	87	Doelgerichtheid	81
Werkplezier	89	Mentale fitheid	82	Persoonlijke effectiviteit	81
Tevredenheid		Leefstijl	83	Werk-privebalans	84
Bevlogenheid	86			Competenties	
Zingeving				Vakbekwaamheid	
Veranderingsbereidheid					

85 - 100	Het team scoort gemiddeld zeer hoog, dat betekent dat dit onderwerp een erg gunstig effect heeft op de inzetbaarheid.
65 - 84	Het team scoort gemiddeld hoog, dat betekent dat dit onderwerp een gunstig effect heeft op de inzetbaarheid.
50 - 64	Het team scoort matig. Het team ervaart het betreffende onderwerp als een (licht) knelpunt dat de inzetbaarheid kan beperken.
0 - 49	Het team scoort (zeer) laag. Het team ervaart het betreffende onderwerp als een knelpunt dat de inzetbaarheid mogelijk ernstig beperkt.

BIJLAGE 4: VERVOER VAN LEERLINGEN

1 ALGEMENE INFORMATIE

De vervoersregels die hieronder vermeld worden, hebben betrekking op het veilig vervoeren van leerlingen. Deze regels dienen te allen tijde in acht te worden genomen wanneer het vervoer van leerlingen ter sprake komt.

2 REGELS

2.1 Te voet

Voetgangers moeten gebruikmaken van het trottoir of het voetpad. Voetgangers mogen alleen gebruikmaken van het fietspad wanneer er geen trottoir of voetpad is. Is er ook geen fietspad, dan moeten voetgangers de wegberm gebruiken of de uiterste zijde van de rijbaan. De school beschikt over fluorescerende veiligheidshesjes die gebruikt dienen te worden bij voettochten, zodat de groep in het verkeer extra goed zichtbaar is. De fluorescerende hesjes worden gedragen zodra je met je groep de school verlaat. Er dient naast de groepsleerkracht extra begeleiding te zijn.

Het verdient de voorkeur om

- bij de groepen 1 t/m 6 ten minste 1 begeleider per 8 kinderen te regelen.
- bij de groepen 7 en 8 ten minste 1 begeleider per 12 kinderen te regelen.

2.2 Per fiets

In groep 7 doen de leerlingen mee aan het fietsexamen. In groep 7 en 8 gaan we dan ook wel eens op de fiets naar een andere bestemming. Hierbij gelden de volgende regels:

De fietser moet gebruikmaken van het fietspad indien dit aanwezig is, en anders moet aan de meest rechterzijde van de weg gefietst worden. Natuurlijk moet de fiets aan alle veiligheidseisen voldoen. De school beschikt over fluorescerende veiligheidshesjes die gebruikt dienen te worden bij langere fietstochten, zodat de leerlingen extra goed zichtbaar zijn in het verkeer. Er dient naast de groepsleerkracht extra begeleiding te zijn.

- Het verdient de voorkeur om bij de eerste keer op de fiets ten minste 1 begeleider per 8 kinderen te regelen.
- Bij een tweede keer en later verdient het de voorkeur om op de fiets ten minste 1 begeleider per 12 kinderen te regelen.

2.3 In de auto

Wanneer ouders gevraagd wordt om onder schooltijd leerlingen te vervoeren, dienen zij op de hoogte te zijn van de regels die betrekking hebben op het vervoeren van kinderen. Is dat niet het geval dan kan het vervoersbeleid als informatiebron dienen. Daarnaast heeft de groepsleerkracht samen met de groepsouder de verantwoordelijkheid om te controleren of ouders bij vertrek ook daadwerkelijk aan de eisen hebben voldaan.

De basisregel is dat alle kinderen kleiner dan 1,35 meter zowel voorin als achterin een goedgekeurd zitje of een goedgekeurde zittingverhoger moeten gebruiken. In auto's zonder autogordels mogen kinderen jonger dan 3 jaar niet meer worden vervoerd. Kinderen vanaf 3 jaar mogen in zulke auto's wel achterin zonder extra zitje meerijden. Als ze kleiner zijn dan 1,35 meter mogen ze niet voorin zitten.

1. In personenauto's die na 30 september 1999 in gebruik zijn genomen, moet bij iedere passagierszitplaats met airbag duidelijk zichtbaar en duurzaam het volgende symbool zijn aangebracht:
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien het voertuig is voorzien van een mechanisme dat automatisch de aanwezigheid van een naar achteren gericht bevestigingssysteem voor kinderen signaleert en dat ervoor zorgt dat de airbag niet wordt opgeblazen wanneer een dergelijk systeem is aangebracht.

3. Het is verboden om het diagonale deel van de gordel achter het lichaam langs te leiden. Driepuntsgordels zijn hier niet voor gemaakt en bieden dan onvoldoende veiligheid. Als bij een kind de gordel over de hals loopt in plaats van over de schouder, is een goedgekeurde zittingverhoger de aangewezen oplossing. Het gebruik van gordelgeleiders (ook wel gordelclips genoemd) is verboden. Alleen kinderen kleiner dan 1,50 meter voor wie geen zittingverhoger te krijgen is omdat ze er te zwaar voor zijn en volwassenen kleiner dan 1,50 meter mogen -indien nodig- een gordelgeleider gebruiken. Er komen nog nadere eisen waaraan een gordelgeleider moet voldoen.
4. Kinderen ouder dan 3 jaar hoeven -ook al zijn ze kleiner dan 1,35 meter- op de achterbank niet in een kinderzitje als daar al twee kinderzitjes of zittingverhogers in gebruik zijn en er geen derde bij past. Zij moeten dan wel een gordel om.
5. Het is verboden om kinderen te vervoeren in de laadruimte van een auto of in een aanhanger. Dus ook geen kinderen in de achterbak van een stationwagen.
6. Iedereen moet een gordel om.
7. De chauffeur houdt zich aan de verkeersregels, met name aan de maximumsnelheden. Bij overtreding van de verkeersregels is de chauffeur verantwoordelijk.
8. De kinderen dienen op een veilige plaats in- en uit te stappen. Bij voorkeur aan de trottoirkant en wanneer deze niet aanwezig is in de berm.
9. Er wordt zo min mogelijk in colonne gereden. Er worden afspraken gemaakt over de te rijden route en eventuele rustplaatsen.

2.4 In een taxi, taxibusje of touringcar

Er mogen niet meer kinderen vervoerd worden dan er zitplaatsen zijn. Kinderen mogen dus géén zitplaats delen. Het verdient de voorkeur om in een touringcar te beschikken over ten minste één begeleider per vijftien leerlingen.

Voor elk soort vervoer geldt: Gordel aanwezig? Altijd dragen!

Bron: ANWB hulpverlening/rechtshulp en Politie Nederland